Єврейське походження лідера опозиції може призвести до заворушень у Конго

Моїс Катумбі. Фото: Twitter/Ensemble_MK

У парламент Демократичної республіки Конго внесено законопроект, що забороняє балотуватися на пост президента особам, один із батьків яких не є конголезцем. Це повинно усунути з політичної арени лідера опозиції, сина єврейського біженця Моїса Катумбі. Колишній губернатор провінції Катанга та один із найбагатших людей у країні є найбільш імовірним суперником нинішнього голови ДРК Фелікса Чісекеді.

Батько Катумбі — сефардський еврей Ніссім Соріано — втік із грецького острова Родос після введення в 1938-му році расових законів Муссоліні (Родос був окупований фашистською Італією). Ніссім оселився в Бельгійському Конго, де проживало тоді 2500 євреїв, зайнявся торгівлею рибою, а незабаром одружився на онуці місцевого короля Казембе XIV. Їхній син Моїс (від Мойсей) виріс у селі Кашобве біля кордону з Замбією, з 13 років займався рибальством, в 1987-му створив успішний холдинг Etablissement Katumbi, а десять років по тому заснував гірничодобувну компанію MCK.

Ніссім Соріано в останні роки життя емігрував до Ізраїлю, де прожив до самої смерті й був похований у Нетанії, але Моїс міцно зв'язав долю з Конго.

Парламент Демократичної республіки Конго

У 2006 році Катумбі був обраний депутатом Національних зборів, а рік по тому став першим демократично обраним губернатором провінції Катанга. Його правління було надзвичайно успішним — доходи провінції виросли з $100 мільйонів у 2007 році до $ 1,5 млрд у 2013-му, залежність від імпортних продуктів харчування знизилася на 68%, кількість дітей, які відвідують школу, за шість років збільшилася з 400 000 до 3 мільйонів. Новий губернатор запропонував фермерам безкоштовні сільськогосподарські угіддя та податкові пільги, а доступ до чистої води, який мали 3% населення, до кінця каденції Катумбі отримали 67% жителів Катанги.

У 2015-му журнал Jeune Afrique назвав Моїса Катумбі «Африканцем року», а рік по тому, згідно з опитуваннями, політик займав перше місце в рейтингу кандидатів у президенти 100-мільйонного Конго. Цього влада пробачити вже не могла, на екс-губернатора завели кримінальну справу, і він був змушений виїхати до Європи. У 2019-му, незважаючи на опір режиму, Моїс все-таки повернувся в Конго і відновив політичну діяльність у країні.

Катумбі не раз заявляв, що планує стати президентом, тому поданий прихильниками чинного глави держави законопроект носить «персональний» характер. Хоча дата голосування ще не призначена, дії депутатів викликали гнів значної частини суспільства, у тому числі вождів великих племен, які вже пригрозили виходом зі складу ДРК у разі прийняття законопроекту.

Тричі прем'єр-міністр ДРК Леон Любич (Кенго)

У свою чергу голова миротворчої місії ООН у Конго Бінту Кейта попередив про «небезпечні наслідки розбіжностей щодо національного питання». Катумбі не вважає себе євреєм, але часто посилається на свої єврейські корені, навіть називаючи себе «Мойсеєм із Катанга, який веде свій народ». Політик кілька разів приїжджав до Ізраїлю, відвідуючи родичів, і зустрічався з прем'єром-міністром Нетаньягу.

Цікаво, що Моїс Катумбі — не єдиний відомий конголезець єврейського походження. Так, син польського єврея Леон Любич (Кенго) тричі займав пост прем'єр-міністра цієї величезної африканської країни, й упродовж 12 років був президентом Сенату. Досить характерне прізвище носить і популярний актор і сценарист Олександр Мулонго Фінкельштейн.

Але саме у випадку Катумбі спроба розіграти єврейську карту може привести до далекосяжних наслідків. У країні, де діють 120 збройних партизанських угрупувань, громадянські війни спалахують і через менші приводи, ніж «наїзд» на лідера опозиції.

Максим Суханов